De gedoogjuwelen van de SGP

August Hans den Boef

VVD-fractievoorzitter Stef Blok vindt de SGP is ‘hervormingsgezinder dan D66’. Daarmee lijkt hij te willen zeggen dat het rechtse bezuinigingsbeleid op bijvoorbeeld zorg, onderwijs en cultuur als ‘hervormingsbeleid’ dient te worden beschouwd, dat D66 te ver zou gaan. De SGP steunde dit soort bezuinigingen altijd al. Het politieke profiel van de bevindelijke christenen is immers rechts en uiterst gezagsgetrouw. Vanzelfsprekende gedogers, van welke coalitie dan ook, al zullen ook zij hun grenzen hebben. Wanneer ooit een werkelijk vrijzinnig kabinet - SP/PvdA/GroenLinks/D66 - de burger volledige zeggenschap over zijn of haar leven geeft, bijvoorbeeld door de wetgeving over euthanasie en abortus te verruimen, dan zal de SGP die coalitie niet steunen. Het gezag komt weliswaar van God, maar specifieke wetten worden door heidenen gemaakt.

Geen passief kiesrecht vrouwen

Daarom houdt de SGP vol met haar door nationale wetten en internationale verdragen verboden interne vrouwendiscriminatie. Dat kan ook omdat geen van de vijf vorige kabinetten de SGP op dit punt wilde aanpakken. PvdA-minister Ter Horst weigerde gevolg te geven aan de opdracht van het Haagse gerechtshof om de partij te dwingen vrouwen het passief kiesrecht te verlenen. Haar CDA-opvolger, de gereformeerde Piet Hein Donner, weigerde dit zelfs categorisch. Het is één van de vele gedoogjuwelen die de bevindelijke christenen het afgelopen jaar hebben binnengehaald. En niet de enige. De SGP beschikt slechts over twee Kamerzetels, maar ze heeft in één jaar al meer gedaan gekregen dan de ChristenUnie met zes Kamerleden, die vier jaar lang in de regering zat. De SGP is kennelijk minder een buitenbeentje dan we dachten.

Net als die andere gedoogpartij, de PVV lijdt de SGP aan islamofobie. En bij (andere) religieuze vraagstukken weten de SGP-christenen zich grotendeels gesteund door de ChristenUnie en door een fanatieke maar niet te verwaarlozen minderheid in het CDA. Neem het SGP-juweel Artikel 147 Strafrecht, het verbod van smalende godslastering. De Lex Donner, naar de grootvader van de huidige

vice-voorzitter van de Raad van State, werd destijds onder een minderheidskabinet aangenomen. Op 20 januari 2009 nam een Kamermeerderheid een motie aan om dit artikel te schrappen. Met die motie is sindsdien niets gedaan. Er was een wetsvoorstel van VVD, SP en D66 in de maak met dezelfde strekking. Tot regeringspartij VVD zich als indiener terugtrok, een dag voor de Eerste Kamerverkiezingen. Omdat de SGP het minderheidskabinet in de Eerste Kamer soms aan een meerderheid helpt, offerde Rutte's VVD het schrappen van het verbod op de godslastering.

Twee zetels en deals rond tien à elf punten

Andere gedoogjuwelen zijn de terughoudendheid tegenover koopzondagen en de geslaagde poging van de SGP om grote gezinnen - de enig toelaatbare vorm voor reproductie vanuit hun gedachtegoed - buiten de bezuiniging op het kindgebonden budget te houden. Een Kamermeerderheid steunde dit helaas. Ook de recente afwijzing van het kabinet, i.c. minister Donner, om ambtenaren te dwingen homoseksuele koppels te trouwen is zo'n gedoogjuweel. Binnengehaald ondanks de Kamermeerderheid die om een verbod van de weigerambtenaar vroeg.

Waarschijnlijk zijn er nog meer deals - media spreken van totaal 'tien' of 'elf' - met de SGP. Maar die vallen ons misschien minder op omdat ze ook op het wensenlijstje van het CDA staan. Denk aan de discussie over de opheffing van de religieuze uitzondering op het verbod op ritueel slachten. Aangenomen door de Tweede Kamer, maken gelovigen en hun sympathisanten deze opheffing tot een testcase, die moet bewijzen of godsdienst boven de wet staat. Andere christelijke hobby's zijn het verder zwijgen over euthanasie- en abortuswetgeving en het afschaffen van de sollicitatieplicht voor bijstandmoeders.

Stef Blok deed in zijn - niet zo onverwachte - waardering voor de SGP denken aan PvdA-leider Wouter Bos, die in het voorjaar van 2007 zijn plotselinge coalitiepartner CU 'toch wel een erg groene partij' noemde. Hoe diep kunnen pragmatische politici vallen? Maar hoe zit het met de vrijzinnige VVD'ers en anderen die menen dat het land niet moet worden gegijzeld door reactionaire christenen (en andere gelovigen)? Ik kan mij niet voorstellen dat zij gelukkig zijn met de situatie dat de fractievoorzitters van VVD en CDA, behalve de collega van de PVV, dikwijls ook SGP'er Van der Staaij laten aanschuiven. Want laten we wel wezen: wat 'gedogen' wordt genoemd is in de achterkamerpraktijk gewoon 'samenwerken'. Daarom moest zelfs VVD-Kamerlid Jeanine Hennis, uitgesproken voorstander van het weren van weigerambtenaren, buigen voor de fractiediscipline toen de motie-Van Gent in

dezen op 15 november aan ter stemming kwam. Terwijl die motie ook zonder haar stem toch ruimschoots was aangenomen en het Hennis reeds bekend was dat haar regeringscoalitie hem niet zou uitvoeren. Ook rond het verbod op ritueel slachten moesten Hennis' partijgenoten in de Eerste Kamer bakzijl halen. De betrokkenheid van de christelijke partijen bij het debat haalde het verbod op ritueel slachten weg van de oorspronkelijke vraag 'Wat is schadelijk?'; het ging naar de vraag of vrijheid van godsdienst boven alle andere wetten staat. Kennelijk is dat het geval, want niet alleen de Eerste Kamerleden van de VVD distantieerden zich van hun partijgenoten in de Tweede, ook de collega's van PvdA, GroenLinks en D66. Onbegrijpelijk. Juist de claim van traditionele moslims en joden dat hun voorschriften boven de wet staan, zou door volksvertegenwoordigers in een democratische rechtsstaat ferm moeten worden afgewezen.

Niet alleen krijgt de uiterst reactionaire politiek van een kleine minderheid ruim baan. Ook de praktijk van rechtsongelijkheid tussen gelovigen en ongelovigen die de SGP voorstaat, vindt een podium. Wie afwijkingen van wetten en regels alleen maar toestaat aan burgers met een godsdienstige achtergrond en wie alleen religieuze minderheden respecteert, schept rechtsongelijkheid.

August Hans den Boef is literatuurwetenschapper en docent-onderzoeker aan de Hogeschool van Amsterdam.